

Załącznik nr 1 do
Zarządzenia Nr 15/2023
Wójta Gminy Dębno
z dnia 23 stycznia 2023 r.

**PROJEKT - STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE
DĘBNO
NA LATA 2023-2028**

Spis treści

Wstęp.....	3
CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA	7
Położenie	7
Demografia.....	8
Warunki życia	9
Oświata.....	11
Kultura.....	12
Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	15
Bezpieczeństwo publiczne	17
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej.....	18
Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	19
Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	22
Ubóstwo	23
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	25
Bezrobocie.....	27
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa	29
Uzależnienia	32
Przemoc w rodzinie.....	35
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych.....	38
Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy Dębno	39
Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	41
Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów klas 6-8 ze szkół podstawowych.....	42
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią.....	45

CZEŚĆ ANALITYCZNA.....	47
Analiza SWOT	47
CZEŚĆ PROGRAMOWA	51
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	51
Cele i kierunki działań.....	52
Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii	66
Źródła finansowania	69
Spis tabel i wykresów.....	70

Wstęp

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzającą do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądanych struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa- utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategie rozwiązywania problemów społecznych, zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, mają dotyczyć programów pomocy społecznej, profilaktyki, a także rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w danej społeczności. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, a także dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie².

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
  - ✓ celów strategicznych projektowanych zmian,
  - ✓ kierunków niezbędnych działań,
  - ✓ sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - ✓ wskaźników realizacji działań.

---

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

² Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (dalej: Ustawa o pomocy społecznej), art. 17.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- a) diagnostycznej,
- b) analitycznej,
- c) programowej.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje o jednostce oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych z przywołaniem danych empirycznych. Część analityczna porządkuje informacje o danej gminie, które udało się zgromadzić na etapie diagnozy. Część programowa obejmuje opracowanie założeń, które przekładają się na wizję, a następnie misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę do opracowania konkretnych działań lub zadań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji³.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dębno na lata 2023-2028 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia Demograficzna 2040;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- ✓ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ✓ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- ✓ Krajowy Plan Odbudowy;
- ✓ Program Dostępność Plus 2018-2025;

---

³ *Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna*, Lublin 2021, s. 15- 16.

- ✓ Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ ustawa o samorządzie gminnym,
- ✓ ustawa o samorządzie powiatowym,
- ✓ ustawa o pomocy społecznej,
- ✓ ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ✓ ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ✓ ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ ustawa o ekonomii społecznej,
- ✓ ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ✓ ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ✓ ustawa Prawo oświatowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dębno uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”;
- ✓ Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Powiatu Brzeskiego na lata 2021- 2030;
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Brzeskim na lata 2016- 2024;
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Dębno na lata 2021- 2030;
- ✓ Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Dębno;

- ✓ Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dębno;
- ✓ Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Dębno.

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dębno na lata 2023-2028 jest zdiagnozowanie problemów społecznych występujących na obszarze gminy, a także wskazanie sposobów rozwiązania bądź ograniczenia ich wpływu na jakość życia mieszkańców.

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Położenie

Gmina Dębno położona jest na terenie województwa małopolskiego wzdłuż drogi krajowej nr 94, mniej więcej 50 km od Krakowa i 20 km od Tarnowa. Jest jedną z siedmiu gmin powiatu brzeskiego. Powierzchnia gminy Dębno wynosi 81,6 km², co stanowi 13,83% powierzchni powiatu, 0,54% powierzchni województwa.

Gminę Dębno tworzy 13 wsi (sołectw): Dębno, Wola Dębińska, Biadoliny Szlacheckie, Doły, Jastew, Jaworsko, Łoniowa, Łysa Góra, Maszkienice, Niedźwiedza, Perła, Porąbka Uszewska i Sufczyn.

Rysunek 1. Położenie gminy Dębno na mapie województwa małopolskiego.

Demografia

Na dzień 31.12.2021 roku w gminie Dębno na pobyt stały zameldowanych było 14 635 mieszkańców, z czego 50,7% stanowiły kobiety, a 49,3% stanowili mężczyźni. W latach 2019- 2021 gmina Dębno odnotowała stopniowy spadek liczby mieszkańców.

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Dębno zameldowanych na pobyt stały w latach 2019-2021.

ROK	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2019	14 649	7 392	7 257
2020	14 640	7 400	7 240
2021	14 635	7 418	7 217

Opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie gminy Dębno za rok 2019, 2020, 2021.

Gmina Dębno ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -16. W 2021 roku na terenie gminy urodziło się 151 dzieci, a zmarło 167 osób.

Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Dębno- lata 2019-2021.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2019	145	138	+7
2020	171	150	+21
2021	151	167	-16

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego gminy Dębno.

Mając obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilaly osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje

się,

że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych⁴.

Ujemne saldo przyrostu naturalnego, zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzieży) i zwiększająca w wieku poprodukcyjnym (osób starszych) wyznaczają obiektywną sytuację demograficzno-społeczną, do której będzie musiała być dopasowana struktura usług społecznych i działań w zakresie polityki społecznej prowadzonej przez lokalne samorzady, gminne i powiatowy.

PODSUMOWANIE

W ciągu ostatnich trzech lat zmalała liczba mieszkańców gminy Dębno. Spadek liczby mieszkańców spowodowany jest ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji wewnętrznych. Należy kontynuować działania mające na celu m.in. wzrost perspektyw rozwojowych dla mieszkańców gminy i przeciwdziałanie migracji (szczególnie wśród ludzi młodych). Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się społeczeństwa wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Warunki życia

Jedną z najważniejszych potrzeb społecznych jest mieszkanie i związana z tym kwestia dostępności mieszkaniowej, w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym zakresie ogromną rolę odgrywa samorząd i jego polityka mieszkaniowa. Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej.

---

⁴ Główny Urząd Statystyczny, *Sytuacja demograficzna osób starszych i konsekwencje starzenia się ludności Polski w świetle prognozy na lata 2014-2050*, Warszawa 2014.

W 2021 r. zasób mieszkaniowy gminy Dębno obejmował 20 mieszkań, z czego 16 mieszkań stanowiły mieszkania komunalne, a 4 to mieszkania socjalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego wynosiła 51,18 m², a lokalu socjalnego 47,26 m² ogółem.

Dane zawarte w poniższej tabeli wskazują, że mieszkaniowy zasób gminy jest corocznie sukcesywnie powiększany. W latach 2019- 2021 nie było osób oczekujących na mieszkania komunalne. W analizowanym okresie corocznie 1 rodzina oczekuje na mieszkanie socjalne.

Tabela 3. Mieszkaniowy zasób gminy.

	Liczba mieszkań ogółem	Mieszkania komunalne	Mieszkania socjalne
2019	10	7	3
2020	19	16	3
2021	20	16	4

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzi w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym - każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ✓ ustawa o zakładach opieki zdrowotnej,
- ✓ ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W 2021 roku na terenie gminy Dębno funkcjonowała 1 przychodnia publiczna oraz 3 przychodnie prywatne. Łącznie świadczenia z zakresu opieki zdrowotnej udzielały 4 placówki. Poza tym, na terenie gminy funkcjonowały 4 apteki.

PODSUMOWANIE

Mieszkaniowy zasób gminy Dębno jest corocznie sukcesywnie powiększany. Wykonywane są także niezbędne remonty w celu utrzymywania istniejącego zasobu mieszkaniowego we właściwym stanie estetycznym i technicznym. Mieszkańcy mają

dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, ograniczony jest jednak zakres specjalistycznych usług medycznych.

Oświata

W 2021 r. na terenie Gminy Dębno funkcjonowało 13 placówek prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego: 7 publicznych szkół podstawowych, 3 zespoły szkolno-przedszkolne i 3 przedszkola publiczne oraz 2 placówki prowadzone przez osoby fizyczne (2 przedszkola niepubliczne).

W roku szkolnym 2020/2021 do publicznych placówek oświatowych uczęszczało łącznie 1 623 uczniów. Natomiast w roku szkolnym 2021/2022 naukę w tych placówkach rozpoczęło 1 625 dzieci, a więc o dwóch uczniów więcej niż w roku poprzednim.

Z kolei do Przedszkoli Niepublicznych w roku szkolnym 2020/2021 uczęszczało 28 dzieci, a w roku szkolnym 2021/2022 uczęszcza do nich 41 podopiecznych.

Na podstawie podjętej Uchwały Nr V/280/2017 w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, form i zakresu tej pomocy oraz trybu postępowania w ramach „Lokalnego Programu Wspierania Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży” zmienionej Uchwałą Nr IV/403/2018, przyznano najzdolniejszym uczniom szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Dębno Stypendium Wójta Gminy Dębno w następujących kategoriach:

- za wysokie wyniki w nauce: 15 uczniom w łącznej wysokości 5.200,00 zł;
- za szczególne osiągnięcia naukowe: 5 uczniom w łącznej wysokości 2.400,00 zł;
- za szczególne osiągnięcia artystyczne: 7 uczniom w łącznej wysokości 3.800,00 zł;
- za szczególne osiągnięcia sportowe: 15 uczniom w łącznej wysokości 6.900,00 zł.

Łącznie w 2021 r. Stypendium Wójta Gminy otrzymało 42 uczniów w łącznej wysokości 18.300,00 zł.

Baza placówek oświatowych jest na bieżąco modernizowana, co umożliwia młodym mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości kształcenia.

PODSUMOWANIE

W pełni zintegrowane i ogólnodostępne usługi wczesnodziecięcej opieki i edukacji – nastawione w równym stopniu na edukację i opiekę nad dziećmi – są ważnym elementem spójnego systemu edukacji i opieki w Polsce. Gmina Dębno zapewnia dzieciom

i młodzieży równy dostęp do edukacji. Zapewniona jest także opieka nad dziećmi w postaci przedszkoli. Na terenie gminy Dębno brakuje jednak więcej żłobków, co po części pozwoliłoby rozwiązać obawy rodziców związane z pogodzeniem obowiązków wychowawczych z życiem zawodowym.

Kultura

Dębińskie Centrum Kultury jest głównym animatorem życia kulturalnego i pełni również ważną rolę ośrodka aktywizacji oraz rozwoju dzieci i młodzieży.

Do realizacji zadań zgodnie z planem działalności zatrudniani są instruktorzy na podstawie umów zleceń i umów o pracę. Stan zatrudnienia na dzień 31.12.2021 wynosił 18 osób, co w przeliczeniu na etaty stanowiło 12 etatów. Pięć osób to pracownicy bibliotek, siedem osób to instruktorzy, pozostali to pracownicy działalności merytorycznej i obsługi. Miejscem wykonywania pracy instruktorów jest Dębińskie Centrum Kultury, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Łysej Górze, Kółko Rolnicze Łysa Góra, remiza OSP Łoniowa, remiza OSP Porąbka Uszewska, Szkoła Podstawowa w Maszkienicach, Remiza OSP w Maszkienicach.

Dębińskie Centrum Kultury 2021 roku realizowało niżej wymienione działania, zgodnie z zadaniami określonymi w statucie:

1. Rozwój zainteresowań dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez organizowanie zajęć w siedzibie Dębińskiego Centrum Kultury, zajęcia organizowane w miesiącach nauki szkolnej, od poniedziałku do soboty, 13 form zajęć w 20 różnych przedziałach wiekowych, łącznie skorzystało z nich 600 osób. Rodzaje zajęć:
  - ognisko muzyczne (indywidualne lekcje nauki gry na instrumentach np.: pianino, organy, keyboard, saksofon, klarnet, gitara, perkusja, skrzypce);
  - indywidualne zajęcia wokalne — lekcje nauki śpiewu;
  - karate kyokushin i samoobrona (dwie grupy);
  - robotyka i programowanie KreaTech;
  - rysunek i malarstwo (dwie grupy);
  - taniec estradowy (3 grupy);
  - taniec nowoczesny;
  - angielski dla dzieci i młodzieży (siedem grup wiekowych);
  - aerobik;
  - koło szachowe;
  - półkolonie wakacyjne

- harcerstwo — muzykowanie ludowe.
2. Opieka i patronat nad amatorskim ruchem artystycznym, krzewienie lokalnych i regionalnych tradycji kulturowych poprzez prowadzenie zespołów folklorystycznych, tj.:
- Zespół Pieśni i Tańca „Łoniowiacy”, „Mali Łoniowiacy” — pięć grup wiekowych;
  - Zespół „Maszkieniczanie”, „Mali Maszkieniczanie”;
  - Zespół „Kamionka”, „Mała Kamionka”;
  - Zespół „Porąbcoki”;
  - Orkiestra Dęta w Łysej Górze;
  - Kapela Ludowa;
  - Zespół Śpiewaczy „Niedźwiedzoki”;
  - Zespół „Ocalić od zapomnienia” z Porąbki Uszewskiej;
  - Zespół wokalny — instrumentalny, soliści w DCK.

Liczba uczestników zespołów, orkiestry i kapeli wynosi łącznie ok. 220 osób.

3. Organizowanie oraz współorganizowanie z placówkami oświatowymi działającymi na terenie gminy Dębno turniejów, konkursów, przeglądów. Zakres wsparcia podczas współorganizacji konkursów z placówkami oświatowymi obejmował po stronie DCK: nagrody dla laureatów, projekt i druk dyplomów, podziękowań, zaproszeń, udział w pracach komisji, własne nagłośnienie, oświetlenie z obsługą, udostępnienie sal z wyposażeniem, dokumentacja fotograficzna itp. Z uwagi na sytuację epidemiczną część konkursów realizowana była w formie online — wykaz w załączeniu.
4. Współorganizowanie koncertów, spotkań, spektakli, imprez plenerowych, wydarzeń kulturalnych. Wsparcie przy organizacji wydarzeń to nie tylko wkład finansowy, ale również wkład osobowy osób zaangażowanych w dane przedsięwzięcie w formie np. obsługi własnego nagłośnienia, oświetlenia, konferansjerki, pomocy organizacyjnej, transportu sprzętu, namiotów, usługi poligraficznej, dokumentacja fotograficzna i szereg innych działań — wykaz w załączeniu.
5. Upowszechnianie czytelnictwa wśród lokalnego społeczeństwa. W strukturach Dębińskiego Centrum Kultury funkcjonuje pięć bibliotek publicznych w miejscowościach: Dębno, Porąbka Uszevska, Łysa Góra, Sufczyn, Maszkienice. Działalność bibliotek służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych oraz informacyjnych społeczności lokalnej poprzez popularyzację książki i czytelnictwo. Dotyczy takich form pracy jak: czytelnictwo, prelekcje, wykłady,

warsztaty, spotkania autorskie, konkursy literackie i czytelnicze, imprezy okolicznościowe (np. spotkania autorskie, Narodowe Czytanie).

6. Promocja i upowszechnianie walorów kulturowych Gminy Dębno poprzez udział zespołów, grup, kapeli działających pod auspicjami Dębińskiego Centrum Kultury w wydarzeniach m.in. wyjazd Zespołu „Porąbcoki” na Festiwal Makedonka w Ochrydzie, wyjazd Zespołu „Ocalić od zapomnienia” na Przegląd „Jesienne Impresje” do Siedlec oraz na Małopolskie Targi Żywności w Krakowie.
7. Dotacje zewnętrzne. W tym trudnym czasie epidemii Dębińskie Centrum Kultury, starało się szukać zewnętrznego wsparcia dla działalności. Pozyskano środki na realizację projektów:
  - „Mobilne DCK — zakup samochodu dostawczego na potrzeby działalności kulturalnej Dębińskiego Centrum Kultury”;
  - Poprawa oferty bibliotek publicznych poprzez zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa”;
  - Usługi promocyjne Województwa Małopolskiego podczas realizacji koncertu pn. „Jesteś Wolny” w rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego;
  - Usługi promocyjne Województwa Małopolskiego podczas realizacji wydarzenia pn. „Pożegnanie Wakacji”;
  - Projekt „Sieć na kulturę w podregionie tarnowskim”, w ramach którego przeprowadzono online zajęcia z zakresu projektowania i realizacji serwisów internetowych oraz gier mobilnych, efektem finalnym przeprowadzenia zajęć będzie 6 laptopów dla Dębińskiego Centrum Kultury.
8. Usługi w oparciu o wykorzystanie bazy DCK:
  - pracownia internetowa z bezpłatnym dostępem do Internetu, wyposażona w dziesięć stanowisk komputerowych,
  - sala bilardowa udostępniana nieodpłatnie (wyposażona w stół bilardowy, tenis stołowy, grę piłkarzyki),
  - sala prób dla zespołów muzycznych,
  - studio nagrań,
  - usługi poligraficzne (ksero, fax, skanowanie, drukowanie, bindowanie, laminowanie itp.),
  - wynajem sal,
  - wypożyczanie nagłośnienia, sprzętu,
  - sprzedaż wydawnictw, płyt.

9. Współpraca z instytucjami przy realizacji zadań, m.in. z:
- placówkami oświatowymi na terenie Gminy Dębno (szkoły, przedszkola), — sołectwami,
  - OSP z terenu Gminy Dębno,
  - Muzeum Okręgowym w Tarnowie,
  - Małopolskim Centrum Kultury „Sokół” w Nowym Sączu.
  - Parafiami,
  - Stowarzyszeniami.
10. Działalność wydawnicza
- Informator Gminy Dębno: prowadzenie strony internetowej www.kulturadebno.pl oraz portalu społecznościowego facebook Dębińskiego Centrum Kultury.

PODSUMOWANIE

Mieszkańcy gminy Dębno (zarówno dzieci, jak i dorośli) mogą korzystać z szerokiej oferty kulturalnej i sportowej. Udział w zajęciach dodatkowych stanowi jeden z najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących uczniów przed angażowaniem się w zachowania problemowe. Lokalne wydarzenia przyczyniają się do aktywizacji lokalnej gospodarki, integracji lokalnej ludności, a także tworzenia silnego poczucia przynależności.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Program współpracy Gminy Dębno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2021 został przyjęty przez Radę Gminy Dębno uchwałą nr XII/266/2020 Rady Gminy Dębno z dnia 27 listopada 2020 roku. Program zakładał wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu:

- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego

Z powodu trwającej pandemii koronawirusa wiele działań nie zostało podjętych, niektóre zostały zrealizowane tylko częściowo.

W roku 2021 realizowano zadania publiczne z zakresu:

- ✓ przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym — wysokość przekazanych dotacji wyniosła 58.493,00 zł;
- ✓ wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:
na podstawie uchwały Nr Xtl/220/2016 Rady Gminy Dębno z dnia 25 listopada 2016 r. w sprawie: określenia warunków i trybu finansowania zadania własnego Gminy Dębno w zakresie sprzyjania rozwojowi sportu na terenie Gminy Dębno, działające na rzecz mieszkańców Gminy Dębno Ludowe Kluby Sportowe w 2020 r. otrzymały dotacje na realizację zadań publicznych o łącznej wysokości: 159 996,37 zł,
na podstawie Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie o łącznej wysokości: 22 944,23 zł.

W myśl ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej organizacje pozarządowe są podmiotami ekonomii społecznej i uprawnione są do realizacji usług społecznych. Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

PODSUMOWANIE

Organizacje pozarządowe pełnią rolę uzupełniającą dla działań organów publicznych, ich rola jest niezastąpiona w aktywizowaniu środowisk lokalnych oraz wsparciu i reintegracji grup wykluczonych społecznie. Pełnią też funkcję diagnostyczną jako podmioty działające najbliżej osób wymagających wsparcia, co pozwala im na dokładniejsze identyfikowanie problemów społecznych. Konieczne jest stałe wzmocnienie kanałów wymiany informacji pomiędzy administracją a organizacjami, a także pomiędzy samymi organizacjami.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawno-obyczajowymi. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, takich jak np.: Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych i inne służby.

Na terenie gminy Dębno za bezpieczeństwo i porządek publiczny odpowiada przede wszystkim Komenda Powiatowa Policji w Brzesku.

Na 13 sołectw w gminie Dębno funkcjonuje 12 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym 2 jednostki włączone do KSRG — OSP Dębno i OSP Łoniowa. W jednostkach OSP na terenie Gminy Dębno zrzeszonych jest 647 strażaków, w tym 538 mężczyzn i 109 kobiet. W 2021 roku jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy Dębno łącznie brały udział w 228 akcjach, w tym 24 pożarach, 204 miejscowych zagrożeniach.

Zarządzanie kryzysowe to działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do podejmowania nad nim kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych oraz odtwarzaniu infrastruktury lub przywracaniu jej pierwotnego charakteru.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. 2022 poz. 261), organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy jest Wójt Gminy Dębno, którego zadania określone są w wyżej wymienionej ustawie. Organem pomocniczym Wójta Gminy Dębno w zapewnieniu wykonywania zadań zarządzania kryzysowego jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Zespół ten powoływany jest przez Wójta zarządzeniem, a jego zadania związane są z oceną występujących i potencjalnych zagrożeń mających wpływ na bezpieczeństwo publiczne, prognozowanie tych zagrożeń oraz przygotowanie propozycji działań.

PODSUMOWANIE

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, narkomanii, alkoholizmu i przemocy w rodzinach.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

---

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki docelowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie gminy Dębno zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,
- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy w rodzinie,
- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,

- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomani,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W 2021 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie objął pomocą 257 rodzin z terenu gminy. **Dane zawarte poniżej wskazują, że w ciągu ostatnich 2 lat wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.**

Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2021.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba rodzin ogółem	277	200	257

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2021 rok.

Poza tym, w gminie Dębno prowadzą działalność Placówka Wsparcia Dziennego zapewniająca wsparcie dla 45 dzieci, gdzie zatrudnione są 3 osoby oraz 2 kluby samopomocy dla seniorów Klub Senior + zapewniające wsparcie dla 30 osób w podeszłym wieku, które prowadzone są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Owe instytucje są finansowane z budżetu gminy.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez Gminę ustala się prawo do świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Pracownicy socjalni poprzez

świadczenie pracy socjalnej wzmacniają zdolności swoich podopiecznych, motywują do samodzielnego rozwiązywania problemów oraz aktywizują zawodowo i społecznie. Świadczenia materialne stanowią jedynie uzupełnienie tych działań.

Do świadczeń pieniężnych zaliczają się:

- ✓ zasiłek stały,
- ✓ zasiłek okresowy,
- ✓ zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- ✓ zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✓ pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- ✓ świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- ✓ wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się:

- ✓ praca socjalna,
- ✓ bilet kredytowany,
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- ✓ składki na ubezpieczenia społeczne,
- ✓ pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✓ sprawienie pogrzebu,
- ✓ poradnictwo specjalistyczne,
- ✓ interwencja kryzysowa,
- ✓ schronienie,
- ✓ posiłek,
- ✓ niezbędne ubranie,
- ✓ usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- ✓ specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- ✓ mieszkanie chronione,
- ✓ pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,

- ✓ pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

W analizowanym okresie można zaobserwować wzrost w przypadku udzielanych porad.

Tabela 5. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Świadczenia niepieniężne dla osób	76	48	34
Świadczenia pieniężne dla osób	225	248	220
Świadczenia porady dla osób	982	1 246	1 270

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie.

Świadczenie pracy socjalnej jest zadaniem własnym gminy o charakterze obligatoryjnym. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębnie prowadzili pracę socjalną z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej jak również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. W 2021 roku pracą socjalną objętych zostało 136 rodzin (w 2020 r.- 122 rodziny, w 2019 r.- 133 rodziny). **W ostatnim roku wzrosła liczba rodzin objętych pracą socjalną.**

Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie gminy Dębno są niezmiennie od kilku lat: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin⁵.

	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Długotrwała lub ciężka choroba	75	79	96
Niepełnosprawność	51	50	67
Ubóstwo	57	51	57
Bezrobocie	36	29	36
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	10	17	21
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	13	9
Alkoholizm	4	9	5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	3
Bezdomność	1	0	2
Przemoc w rodzinie	3	4	2
Zdarzenie losowe	12	3	2

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2019, 2020, 2021.

⁵ W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

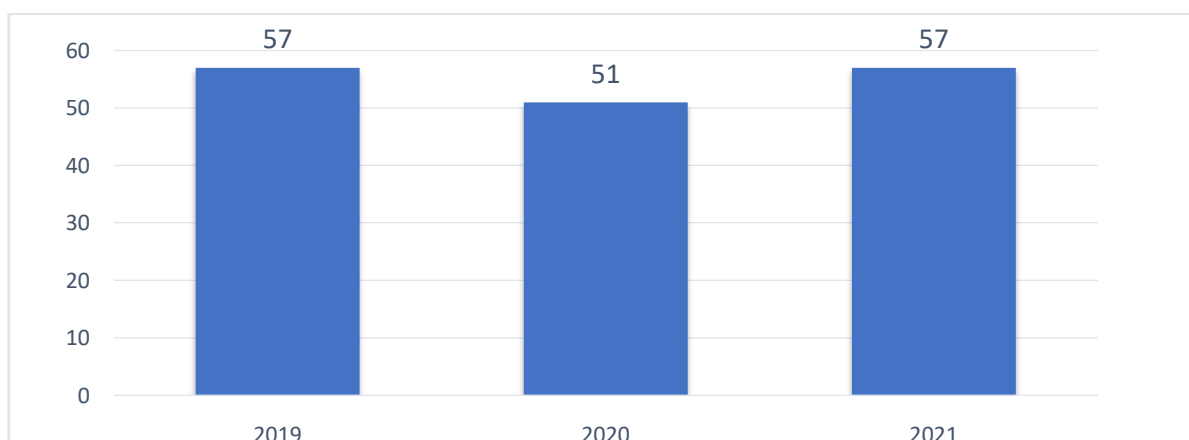
Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych. Analizując problem ubóstwa nie możemy pominąć dynamicznie zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Sytuacja epidemiologiczna, w jakiej znalazła się Polska od marca 2020 roku z powodu pandemii COVID-19 i związane z nią ograniczenia w istotny sposób wpłynęły na rynek pracy, wysokość wynagrodzeń, ceny i inne zjawiska, takie jak m.in. izolacja społeczna czy przemoc domowa, w sposób bezpośredni i pośredni związane z występowaniem ubóstwa. Prawdopodobnie utrzymująca się niekorzystna sytuacja społeczno-gospodarcza kraju w znacznym stopniu przyczyni się do zwiększenia zasięgu ubóstwa w skali całego kraju.

Dane GOPS w Dębnie wskazują, że w 2021 roku w stosunku do 2020 roku wzrosła liczba rodzin w gminie korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Dębno z powodu ubóstwa w latach 2019-2021.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. W 2021 r. z zasiłków stałych skorzystało 26 osób (w 2020 r.- 27 osób, w 2019 r.- 29 osób). **W latach 2019- 2021 można zauważyć spadek liczby osób korzystających z zasiłków stałych.**

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. W roku 2021 zasiłek okresowy został przyznany 44 osobom (w 2020 r.- 25 osobom, w 2019 r.- 23 osobom). **W latach 2019- 2021 można zaobserwować wzrost liczby osób, którym przyznano zasiłek okresowy.**

Zasiłek celowy jest świadczeniem fakultatywnym przyznawanym na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. W 2021 r. przyznano zasiłki celowe dla 117 osób (w 2020 r.- dla 230 osób, w 2019 r.- dla 90 osób). **W latach 2020- 2021 zaobserwować można tendencję malejącą w przypadku przyznawanych zasiłków celowych.**

Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Takie rozwiązanie daje bowiem większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki, oraz nad procesem ich przygotowywania. Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym

publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. W 2021 roku w ramach w/w Programu przyznano zasiłek celowy dla 92 osób (w 2020 roku- dla 198 osób, w 2019 roku- dla 156 osób).

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

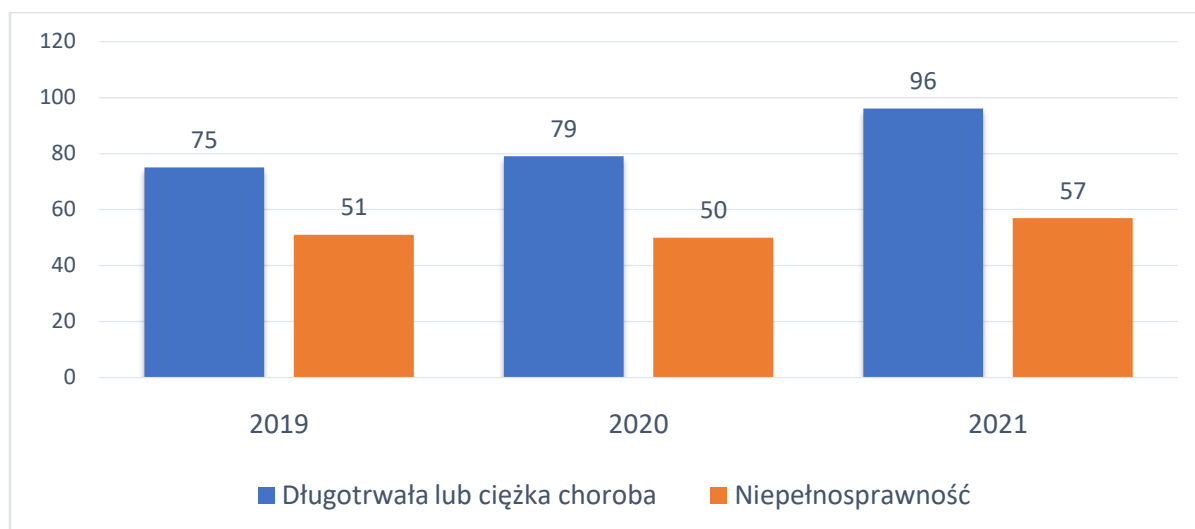

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Dane z GOPS w Dębnie wskazują, że w ostatnich latach długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność są jednymi z najczęściej występujących przyczyn trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie najczęstszymi powodami ubiegania się o pomoc społeczną. Co ważne, w ciągu ostatnich trzech lat wzrosła liczba osób otrzymujących pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności oraz z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Dębno z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2019-2021.

Samotnej osobie niepełnosprawnej oraz przewlekle chorej, która wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W roku 2021 udzielono pomocy w zakresie usług opiekuńczych 26 osobom chorym, w starszym wieku i niepełnosprawnym (w 2020 r.- 26 osobom, w 2019 r.- 22 osobom). Usługi były świadczone zarówno przez opiekunów medycznych jak i opiekunki środowiskowe.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności (jak np. wspieranie nabywania i rozwoju umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w życiu społecznym, w załatwianiu spraw urzędowych i uzyskaniu zatrudnienia, wspieranie procesu leczenia i rehabilitacja fizyczna). Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym (posiadające np. kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitanta).

W latach 2019- 2021 gmina Dębno nie udzielała świadczeń w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych.

Proces starzenia się społeczeństwa powoduje zapotrzebowanie na podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Rzutuje to bezpośrednio na kierunek pomocy społecznej. Dla gminy wskaźniki te (liczba osób w wieku

poprodukcyjnym w gminie, liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poprzednich latach, liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej w poprzednich latach itp.) pozwalają prognozować liczbę osób wymagających pomocy w postaci usług podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym psychiatrycznych, asystentury, pomocy sąsiedzkiej, opieki wytchnieniowej. Głównym powodem wzrostu zapotrzebowania na usługi jest izolacja w czasie pandemii, brak zainteresowania potrzebującymi członkami rodziny, samotność, brak dostępności do lekarzy.

Osobie, która potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia, zapewniającą warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Na terenie gminy Dębno nie funkcjonują mieszkania chronione.

Osobie wymagającej całodobowej opieki, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu (określonego rozporządzeniem Ministra), w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

W roku 2021 gmina Dębno ponosiła odpłatność za pobyt 39 osób w Domach Pomocy Społecznej (w 2020 roku- 42 osób, w 2019 roku- 36 osób).

Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji,

państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki.

Stopa bezrobocia w 2021 roku wynosiła: w Polsce- 5,8; w województwie małopolskim- 5,0; w powiecie brzeskim- 6,1.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Brzesku w 2021 roku w stosunku do 2020 roku nastąpił spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych z gminy Dębno o 61 osób. W analizowanym okresie nastąpił również spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych.

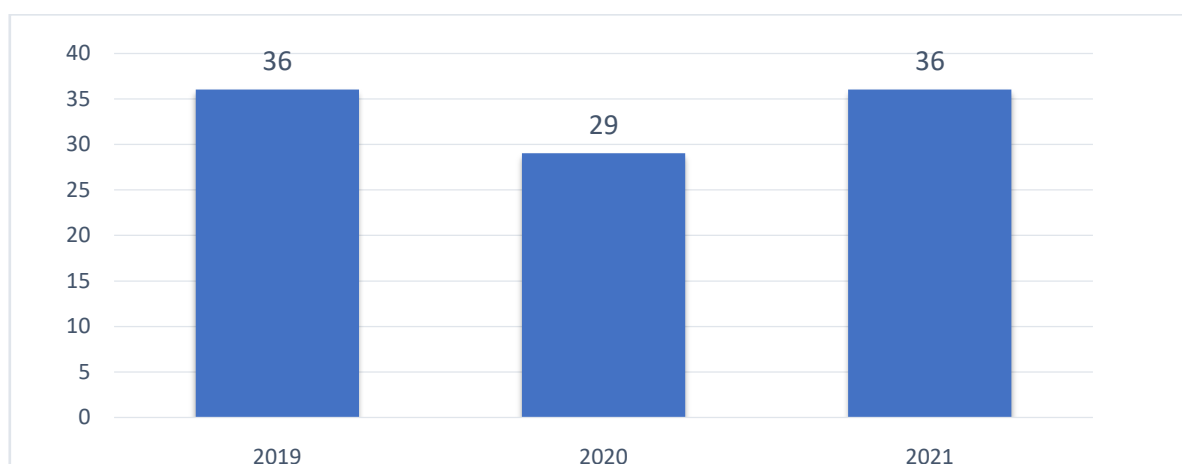
Tabela 7. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na terenie gminy Dębno.

	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Długotrwale bezrobotni
2019	168	88	256	75
2020	183	125	308	107
2021	154	93	247	102

Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Brzesku.

Dane GOPS w Dębnie wskazują, że w latach 2020- 2021 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Dębno z powodu bezrobocia w latach 2019-2021.

Sytuację pozostawania bez pracy, wskutek długotrwałej bezczynności, bezrobotny może traktować, jako sposób na życie. Wydłużający się okres bez zatrudnienia może spowodować, iż bezrobotni będą bardziej skłonni zaakceptować swoją sytuację. Sprzyja to tendencji do godzenia się na niższy standard życia, na uzależnienie od pomocy

innych, do zmniejszenia aktywności poszukiwania. Długotrwałe pozostawanie bez pracy stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szansę znalezienia zatrudnienia, a tym samym powoduje degradację materialną i izolację społeczną jednostki⁶.

Bezradność opiekuńczo- wychowawcza, potrzeba ochrony macierzyństwa

---

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w dalszym ciągu stanowią znaczny odsetek klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu oraz problemy w pełnieniu ról rodzicielskich współistnieją z innymi trudnościami takimi jak: uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, małżeńskich, zawodowych.

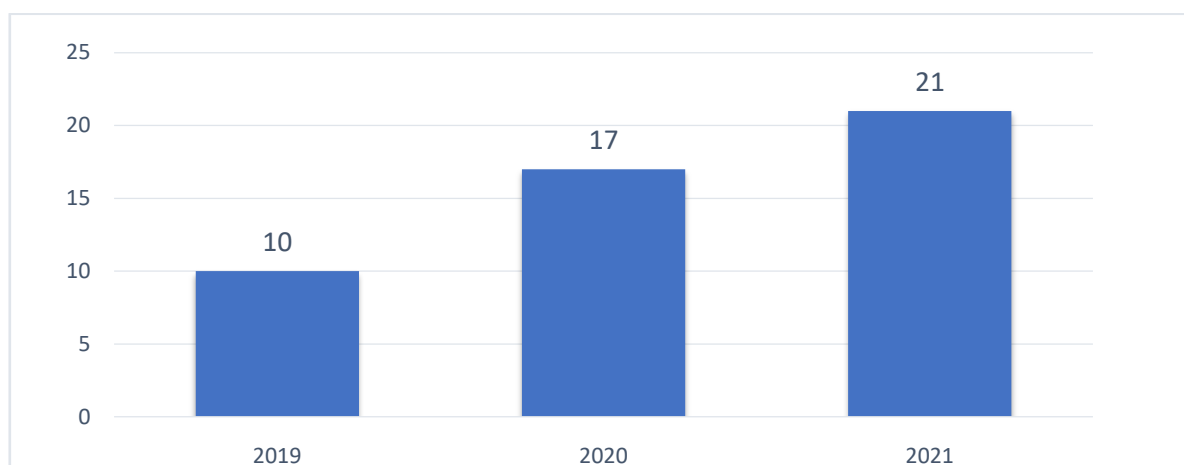
---

⁶ Kozłowska B., *Długotrwałe bezrobocie* [w:] „Rynek pracy”, nr 1, Studia i Opracowania, KUP, Warszawa 2001.

Ważne jest zatem systematyczne monitorowanie tych środowisk przez pracowników socjalnych, wspieranie ze strony asystentów rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych grup zawodowych kontaktujących się z rodziną. Specyfika rodzin niewydolnych wychowawczo wymaga od służb pomocowych zintegrowania działań skierowanych na dziecko i rodzinę w sposób wielodyscyplinarny.

Dane GOPS w Dębnie wskazują, że w latach 2019- 2021 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Dębno z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2019-2021.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania gminy i powiatu. Po stronie gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałyby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi,

a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

W 2021 roku 8 dzieci z terenu gminy Dębno przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej, a 6 w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębnie w roku 2021 zatrudniony był 1 asystent, który pracował z 9 rodzinami (w 2020 r.- dwóch asystentów rodziny pracowało z 13 rodzinami, w 2019 r.- dwóch asystentów rodziny pracowało z 16 rodzinami).

Z kolei prawo do świadczeń pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci.

Do roku 2017, Ustawa z 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej była jedynym podstawowym aktem prawnym, który definiował różnorodne formy wsparcia rodziny na poziomie gminy. W grudniu 2016 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia kompleksowego programu wsparcia dla rodzin „Za życiem”. W ślad za programem została uchwalona Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Wspomniane dokumenty zaczęły obowiązywać w styczniu 2017 roku. „Za życiem” wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi, a w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci.

Proponowana przez rząd pomoc obejmuje kompleksowe rozwiązania dotyczące wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających i rehabilitacyjnych oraz wsparcia mieszkaniowego. Zgodnie z nowymi przepisami rodzinom, w których urodzi się dziecko z ciężką i nieodwracalną niepełnosprawnością albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, która powstała

w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przysługuje jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł. Ustawa „Za życiem” przewiduje również m. in. że przewodnikiem po systemie wsparcia dla rodzin, w których urodzą się dzieci z niepełnosprawnością lub ciężką chorobą, będzie asystent rodziny, którego zadaniem będzie koordynowanie dostępnej pomocy. Ustawa ma również znacznie usprawnić dostęp do świadczeń zdrowotnych. W 2021 w gminie Dębno wypłacono 4 w/w świadczenia.

Karta Dużej Rodziny jest wydawana dla rodziny, które posiadają lub wychowywały w przeszłości co najmniej troje dzieci. W związku z posiadaniem takiej karty mają możliwość skorzystania z wielu zniżek. Rodzice otrzymują KDR dożywotnio, natomiast dzieci do ukończenia 18 roku życia lub maksymalnie do 25 lat w przypadku nauki w szkole. W GOPS Dębno w 2021 roku wydano 251 KDR w formie tradycyjnej oraz 211 w formie elektronicznej.

Uzależnienia

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na samorząd gminy na równi z organami administracji rządowej obowiązek kształtowania polityki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 41 ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 41 ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 41 ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- ✓ inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 41 ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 41 ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- ✓ kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

Dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za ostatnie 3 lata przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Działalność GKRPA.

GKRPA			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Ogólne posiedzenie Komisji	6	28	28
Posiedzenia Komisji Interwencyjno-motywującej	34	25	24
Przeprowadzone rozmowy	30	91	89
Kontrole punktów sprzedaży	1	1	1

Postanowienia punktów alkoholowych	opiniujące sprzedaży	lokalizację napojów	1	0	0
---	---------------------------------	--------------------------------	---	---	---

Do Komisji wpłynęło:			
Wniosków o leczenie odwykowe	48	54	67
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	28	20	28
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	7	4	10
Obecnie rozpoczętych spraw	27	19	12

Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Na terenie gminy Dębno znajduje się łącznie 30 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym:

a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5% - 30;
- od 4,5% do 18% - 19;
- powyżej 18% - 22.

b) do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):

- do 4,5% - 5;
- od 4,5% do 18% - 3;
- powyżej 18% - 5.

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne prowadzone na terenie gminy Dębno skierowane do dzieci i młodzieży:

- Programy profilaktyczne: „Archipelag skarbów”; „Spójrz inaczej”; „Debata”; „Przyjaciele Zippiego”; „Cukierki”; „Magiczne kryształki”; „Emocje na start”; „Smak życia”; „Odczuwaj ufaj mów”.

✓ 2019 rok:

Ilość osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 500;
- II. Nauczycieli: 12;
- III. Rodziców: 0.

✓ 2020 rok:

Ilość osób uczestniczących:

I. Uczniów: 140;

II. Nauczycieli: 8;

III. Rodziców: 0.

✓ 2021 rok:

Ilość osób uczestniczących:

I. Uczniów: 700;

II. Nauczycieli: 19;

III. Rodziców: 6.

W Urzędzie Gminy Dębno działalność prowadzi Punkt Konsultacyjny dla osób potrzebujących pomocy tj. dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy. Dane zawarte w poniższej tabeli wskazują, że w roku 2021 w stosunku do roku 2020 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego.

Tabela 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego w latach 2019- 2021.

Punkt Konsultacyjny			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	30	26	41
Rodziny z problemem alkoholowym	17	12	28

Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przemoc w rodzinie

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc w rodzinie (zwana także potocznie przemocą domową), to *jednorazowe albo cyklicznie powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Wyróżnia się przemoc fizyczną (naruszenie nietykalności fizycznej),*

przemoc psychiczną (naruszenie godności osobistej), przemoc seksualną (naruszenie intymności), przemoc ekonomiczną (naruszenie własności) oraz zaniedbanie (naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich).

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. Do zadań własnych gminy zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- ✓ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- ✓ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie mają charakter interdyscyplinarny, a więc opierają się na współpracy służb, które dysponując wiedzą, doświadczeniem, narzędziami oraz kompetencjami w danej dziedzinie łączą swoje siły, celem udzielenia kompleksowej pomocy rodzinie.

Głównym celem Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021- 2022 dla Gminy Dębno jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie z uwzględnieniem:

- podniesienie poziomu wiedzy świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców Gminy Dębno na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy,
- zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup ryzyka,

- podniesienie kompetencji i profesjonalizacja kadry służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- przekaz na stronie internetowej GOPS informacji sprzyjającej aktywnej postawie wobec przemocy w rodzinie, poszerzenie wiedzy ogółu mieszkańców Gminy na temat reagowania na przemoc szczególnie w stosunku do dzieci a także na temat rozwiązywanie problemów bez przemocy.

Na terenie gminy Dębno działalność prowadzi Zespół Interdyscyplinarny. Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest integrowanie i koordynowanie działań w/w podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. **Dane zawarte w poniższej tabeli wskazują, że w roku 2021 zarówno w stosunku do roku 2020, jak i do roku 2019 wzrosła liczba zakładanych „Niebieskich Kart”. Instytucją, która najczęściej wszczyna ową procedurę jest Policja.**

Tabela 10. Liczba założonych Niebieskich Kart.

Procedura „Niebieska Karta”			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Ogółem, w tym przez:	35	31	40
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	4	2	12
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	1
Placówki Służby Zdrowia	0	0	0
Placówki szkolno- wychowawcze	3	0	0
Policja	27	29	27
Inne instytucje i organizacje	1	0	0

Opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego.

PODSUMOWANIE

W roku 2021 w stosunku do roku 2020 na terenie gminy Dębno wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie gminy Dębno są niezmiennie od kilku lat: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność. Gmina realizuje liczne programy osłonowe, a także zapewnia mieszkańcom szeroki wachlarz usług społecznych. Konieczne jest jednak dalsze doskonalenie i rozwijanie działań ukierunkowanych na rzecz przeciwdziałania zjawisku ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego, w tym m.in. osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, osób starszych, osób bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z trudnościami wychowawczymi, jak również dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Istotne jest kontynuowanie działań w kierunku dalszego funkcjonowania placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Niezbędne jest także kontynuowanie działań na rzecz rozwoju różnego rodzaju usług społecznych, w tym wspieranie rozwoju opieki rodzinnej i środowiskowej, jak również poradnictwa specjalistycznego i terapeutycznego na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym m.in. utworzenie mieszkań chronionych. Wskazane jest również wsparcie na rzecz integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej. Duża dynamika zachodząca na rynku środków psychoaktywnych oraz pojawianie nowych rodzajów uzależnień, powodują, że sztywno przyjęte zadania często okazują się nieadekwatne do zmieniającej się rzeczywistości. Dlatego też ten obszar polityki społecznej wymaga ciągłej analizy oraz elastyczności wprowadzanych działań.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych

Jednym z głównych założeń niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dębno jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej gminy oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców gminy.

Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców gminy Dębno

---

Badania obejmowały mieszkańców w gminie Dębno, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci zostali poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział łącznie 112 osób, z czego 93% stanowiły kobiety, a 7% stanowili mężczyźni.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od gier hazardowych,
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie.

Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców:

- ✓ Mieszkańcy gminy Dębno za najbardziej istotny problem uznali uzależnienie od alkoholu. Natomiast najmniej istotnym problemem w opinii ankietowanych jest przestępczość.

Spożywanie alkoholu:

- ✓ Tylko ¼ mieszkańców gminy Dębno wskazała, że nie zna osób uzależnionych od alkoholu.
- ✓ Ankietowani zostali zapytani o subiektywną ocenę rozpowszechnienia spożywania alkoholu na przestrzeni kilku lat w ich miejscowości- 43% z nich uważa, że zjawisko to wzrasta, a 21%, że utrzymuje się na stałym poziomie. Pozostałe 36% nie ma zdania w tej kwestii. Żaden z mieszkańców nie zaznaczył, że spożycie alkoholu w środowisku lokalnym maleje.
- ✓ Do picia alkoholu kilka razy w roku przyznało się 71% badanych, kilka razy w miesiącu- 14%, raz w tygodniu- 4%. Pozostałe 11% zadeklarowało abstynencję.

Na podstawie tych danych należy stwierdzić, że większość mieszkańców gminy Dębno spożywa alkohol okazyjnie.

- ✓ Prawie połowa badanych- 48% wskazało, że zazwyczaj sięga po wino, a 24% po wino. Poza tym 12% ankietowanych preferuje wódkę, a 16% inne rodzaje niż wymienione w ankiecie.
- ✓ Jeśli chodzi o stosunek ankietowanych do spożywania alkoholu, to 79% z nich odpowiedziało, że powinno się przy tym zawsze zachowywać umiar, 14% jest przeciwnikiem spożywania alkoholu, a 7% uważa, że wszystko jest dla ludzi.
- ✓ Zdecydowana większość mieszkańców gminy Dębno- 89% odpowiedziało, że nigdy nie zdarzyło im się kierować pojazdem pod wpływem alkoholu. Poza tym, 4% badanych zaznaczyło, że taka sytuacja zdarzyła im się raz w życiu. Pozostałe 7% nie posiada prawa jazdy.
- ✓ 61% mieszkańców gminy Dębno wskazało, że słyszało o przypadkach sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.

Substancje uzależniające- nikotyna

- ✓ Większość mieszkańców- 93% odpowiedziało, że nie pali papierosów, ani e-papierosów. Pozostałe 7% okazyjnie pali wyroby nikotynowe.
- ✓ Badani, którzy palą wyroby papierosowe wskazywali, że wypalają od 6 do 15 papierosów dziennie (50%). Poza tym, badani odpowiadali, że nie wiedzą, ile palą, ponieważ tego nie liczą (50%).

Substancje psychoaktywne- narkotyki i dopalacze

- ✓ Prawie 1/3 mieszkańców gminy Dębno deklaruje, że zna osoby zażywające narkotyki.
- ✓ Poza tym, 4% ankietowanych przyznało, że sami zażywali narkotyki. Badani ci wskazują, że palili marihuanę.
- ✓ W subiektywnej ocenie 39% mieszkańców gminy Dębno narkotyki/ dopalacze są łatwo dostępne na terenie ich miejscowości, a 11% zaznaczyło, że są one trudno dostępne. Pozostałe 50% odpowiedziało, że nie posiada wiedzy odnośnie możliwości pozyskania narkotyków/ dopalaczy w ich środowisku lokalnym.

Hazard:

- ✓ Zdecydowana większość respondentów- 96% wskazało, że nie grali nigdy w gry hazardowe.

- ✓ Największą popularność wśród ankietowanych mają zakłady bukmacherskie.

Zjawisko przemocy w rodzinie:

- ✓ 28,6% mieszkańców gminy Dębno wskazało, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Poza tym, 35,7% ankietowanych zaznaczyło, że nie zna takich osób, a kolejne 35,7% deklaruje, że nie posiada wiedzy na ten temat.
- ✓ 11% respondentów przyznało, że sami padli ofiarami przemocy domowej.
- ✓ Ankietowani najczęściej padali ofiarami przemocy psychicznej (100%). Poza tym, 33% zaznaczyło, że doświadczyło przemocy ekonomicznej, 33% doświadczyło przemocy seksualnej, a 33% padło ofiarą zaniedbania⁷.
- ✓ Zdecydowana większość badanych (93%) upatruje źródła przemocy domowej w spożywaniu alkoholu. Należy jednak pamiętać, że uzależnienie od alkoholu zwiększa ryzyko wystąpienia przemocy domowej. Nie oznacza to jednak, że jego nadużywanie stanowi jej przyczynę. Poza tym ankietowani wskazywali, że ich zdaniem problem przemocy domowej związany jest z zażywaniem narkotyków (32%), zażywaniem dopalaczy (25%), chorobami (18%), zażywaniem leków (4%).
- ✓ W przypadku doświadczania problemów związanych z przemocą lub uzależnieniami ankietowani wskazywali najczęściej, że zwróciliby się po pomoc do Policji, Straży Miejskiej (46%), rodziny (43%) oraz telefonu zaufania (36%).

Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

---

W badaniu wzięło udział 8 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębnie. Wszyscy ankietowani to kobiety.

Wyniki badań:

- ✓ Zdaniem pracowników GOPS najistotniejszym problemem w środowisku lokalnym uzależnienie od alkoholu. Z kolei za najmniej istotny problem ta grupa respondentów uznała bezdomność.
- ✓ 37,5% respondentów odpowiedziało, że zgadza się w pełni z tym, że instytucja, w której pracują pomaga w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, a 62,5%, że zgadza się częściowo.
- ✓ 50% badanych odczuwa symptomy wypalenia zawodowego.

---

⁷ Odsetki dotyczą badanych, którzy doświadczyli przemocy domowej.

- ✓ 100% respondentów zdecydowanie zgadza się z tym, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej.
- ✓ 80% uważa, że władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez GOPS problemom.
- ✓ Zdaniem pracowników GOPS większej uwagi wymaga profilaktyka uzależnień (63%) oraz pomoc społeczna (50%). Mniejsze odsetki badanych wskazały na transport osobowy (38%), opiekę zdrowotną (38%) oraz mieszkalnictwo (25%).
- ✓ Pracownicy GOPS zostali również zapytani czy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Jak wynika z przeprowadzonego badania wszyscy respondenci dostrzegają taką potrzebę. Następnie badani zostali poproszeni o wskazanie, które z działań w zakresie profilaktyki uzależnień są w ich opinii najbardziej potrzebne. Pracownicy GOPS wskazywali najczęściej na potrzebę prowadzenia ogólnopolskich kampanii profilaktycznych (50%). Mniejszy odsetek zaznaczył udzielanie wsparcia psychologicznego dla rodzin (37,5%) oraz organizowanie otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (12,5%).

Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów klas 6-8 ze szkół podstawowych

---

W badaniu wzięli uczniowie klas 6-8 ze szkół podstawowych w gminie Dębno. Badanie zostało przeprowadzone wśród 109 uczniów, z czego 57% stanowiły dziewczynki, a 43% stanowili chłopcy.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była:

- ✓ analiza postaw i przekonań wobec alkoholu;
- ✓ analiza postaw i przekonań wobec narkotyków;
- ✓ diagnoza uzależnień behawioralnych;
- ✓ rozpoznanie nasilenia zjawiska przemocy rówieśniczej oraz przemocy w rodzinie.

Substancje psychoaktywne- alkohol

- ✓ 35% badanych przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol. Kolejno, 27% odpowiedziało, że osoby w ich wieku nie piją alkoholu, a 38% zaznaczyło, że tego nie wie.

Następnie zapytano uczniów o to, czy oni sami spożywali już alkohol. Jak wynika z przeprowadzonych badań, inicjację alkoholową ma za sobą 8% ankietowanych. Ankietowani odpowiadali najczęściej, że spożywają alkohol w domu (40%)

oraz w innych miejscach niż wymienione w ankiecie (40%). Nieco mniejszy odsetek zaznaczył, że pije alkohol na świeżym powietrzu (20%) oraz podczas wycieczek szkolnych (10%).

- ✓ Jeżeli chodzi o częstotliwość spożywania alkoholu to ankietowani zaznaczali zazwyczaj, że piją go rzadziej niż raz w miesiącu (40%). Poza tym, 40% uczniów, którzy wcześniej przyznali, że mają za sobą inicjację alkoholową odpowiedziało, że nie spożywa go nigdy. Niepokoi jednak, iż 20% uczniów przyznało, że spożywa alkohol co najmniej raz w tygodniu.

Substancje psychoaktywne- narkotyki i dopalacze

- ✓ Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków- 17,7% ankietowanych wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. W następnym pytaniu zapytano uczniów o to, czy oni sami zażywali już narkotyki lub dopalacze. Do przyjmowania tego rodzaju substancji psychoaktywnych przyznało się 3% ankietowanych. Jeżeli chodzi o źródło pozyskiwania substancji psychoaktywnych to uczniowie wskazywali najczęściej, że nie wiedzą skąd wzięli owe substancje (67%). Poza tym, badani zaznaczali, że dostali owe substancje od kolegi/ koleżanki (33%)⁸.
- ✓ Kolejno zapytano uczniów, czy znają w swojej miejscowości miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Zdecydowana większość badanych nie posiada takiej wiedzy (87,4%). Aczkolwiek część uczniów zna miejsca, w których można kupić narkotyki lub dopalacze. Ankietowani wskazywali, że można je kupić w szkole i w okolicy (1,7%), na osiedlu (0,8%), na boisku sportowym (0,8%) oraz w innych miejscach niż wymienione w ankiecie (11,8%).

Uzależnienia behawioralne

- ✓ Jeżeli chodzi o ilość czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu to badani deklarowali najczęściej, że spędzają w nim do czterech godzin dziennie (29%) lub też do dwóch godzin dziennie (23%). Część uczniów zaznaczyło, że korzysta z Internetu do 6 godzin dziennie (14%), a nawet powyżej 6 godzin dziennie (16%). Poza tym ankietowani korzystają z niego kilka razy w tygodniu (10%). Pozostałe 8% uczniów zaznaczyło,

---

⁸ Odsetki dotyczą uczniów, którzy mają za sobą inicjację narkotykową.

że nie korzysta z Internetu. Uzyskane wyniki w praktyce mogą oznaczać, że po przyjściu ze szkoły korzystanie z Internetu jest dla wielu uczniów jedyną formą spędzania czasu. Uczniowie, którzy spędzają w Internecie powyżej 4 godzin dziennie mogą przejawiać symptomy uzależnienia.

- ✓ Większość badanych deklaruje, że wie czym jest cyberprzemoc (93%). Aczkolwiek 7% uczniów nie posiada takiej wiedzy.
- ✓ Uczniowie z gminy Dębno w większości nie mają doświadczeń związanych z grami hazardowymi (85,7%). Jednakże, 14,3% uczniów przyznało, że grało w tego rodzaju gry, z czego 2,5% grało w nie wiele razy.

Zjawisko przemocy rówieśniczej oraz przemocy domowej

- ✓ 42% uczniów odpowiedziało, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. Natomiast 38% uczniów wskazało, że nie wie czy to zjawisko występuje w ich szkole, a tylko 20% zaznaczyło, że przemoc rówieśnicza w ich szkole nie występuje.
- ✓ Co więcej, 35% badanych odpowiedziało, że padło ofiarą przemocy ze strony rówieśników. Uzyskane wyniki wskazują, że uczniowie doświadczają ze strony rówieśników w szkole zarówno przemocy psychicznej, jak i fizycznej. Badani odpowiadali, że byli popychani/ szturchani przez innych uczniów w szkole (60%), wyśmiewano ich (52%) oraz wyzywano (50%), a nawet policzkowano (19%). Uczniowie zostali zapytani również o to, kto w szkole stosował wobec nich przemoc. Badani generalnie najczęściej odpowiadali, że byli to koledzy ze szkoły (62%), koledzy/ koleżanki z klasy (31%), inne osoby (31%), koleżanki ze szkoły (19%), grupa rówieśników (14%) czy też nauczyciel (2%)⁹. Większość uczniów, którzy doświadczyli przemocy ze strony rówieśników zgłosiło komuś tę sytuację (74%).
- ✓ Prawie wszyscy ankietowani odpowiedzieli, że w ich domu nie występuje problem przemocy domowej. Jednakże, 3% badanych przyznaje, że w ich domu obecne jest zjawisko przemocy.
- ✓ Uczniowie, u których występuje zjawisko przemocy domowej, odpowiadali, że przemoc tę stosują inne osoby niż wymienione w ankiecie (33%), mama (33%), tata (33%) oraz siostra (33%).

---

⁹ Odsetki dotyczą uczniów, którzy doświadczyli przemocy ze strony rówieśników w szkole.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Prognoza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. Na podstawie dostępnych danych prognozuje się następujący rozwój sytuacji społecznej w gminie Dębno:

- utrzymanie odpowiedniego poziomu życia mieszkańców, umożliwiającego zaspokajanie najpilniejszych potrzeb, w tym potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- zwiększenie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej w stosunku do rodzin z dysfunkcjami;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób przewlekle chorych oraz ich rodzin;
- promowanie pomocy sąsiedzkiej i idei wolontariatu;
- promowanie funkcjonowania rodzin wielopokoleniowych;
- potrzebę wsparcia rodzin przez asystenta rodziny;
- utrzymywanie się występowania zjawiska przemocy w rodzinie i potrzebę jego minimalizacji;
- potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy i sposobów jej przeciwdziałania;

- utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- potrzebę zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków życia i rozwoju;
- wzmocnianie ról i kompetencji wszystkich członków rodziny;
- utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- aktywizację osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy;
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie;
- utrzymywanie się potrzeby udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- wzrost potrzeby zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- konieczność podniesienia poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- wzrost aktywności i integracji społecznej mieszkańców gminy.

CZEŚĆ ANALITYCZNA

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla gminy Dębno przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie, • współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego, • dobrze rozwinięta struktura oświatowa, która jest stale modernizowana, • aktywność organizacji pozarządowych oraz nieformalnych grup funkcjonujących na terenie gminy, • regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych, • spadający wskaźnik bezrobocia na terenie gminy, • dobry dostęp do edukacji podstawowej, opieki przedszkolnej, • aktywna działalność Dębińskiego	<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby mieszkańców, • wzrost liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. • ujemny przyrost naturalny, • brak mieszkań chronionych na terenie gminy, • ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, • postawa obojętności części społeczności lokalnej wobec negatywnych zjawisk społecznych, • niska stopa życiowa części mieszkańców, • niska atrakcyjność ofert pracy, w szczególności skierowanych do ludzi młodych,

<p>Centrum Kultury,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykwalifikowani pracownicy GOPS, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA, stale podnoszący swoje kwalifikacje, • realizacja usług opiekuńczych, • realizacja licznych programów osłonowych, • efektywna praca asystenta rodziny i pracowników socjalnych, • system stypendialny dla dzieci, • zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy, • funkcjonowanie punktu konsultacyjnego, • działalność placówki wsparcia dziennego, • działalność Klubów Senior+, • otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, • promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży (w tym liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień skierowane do mieszkańców gminy), • dobrze rozwinięta, stale modernizowana baza kulturalna, • korzystna atmosfera wychowawcza oraz środowisko szkolne. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak inicjatywy do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych, • duży udział osób dotkniętych problemem niepełnosprawności i długotrwanie lub ciężko chorych wśród beneficjentów GOPS; • występowanie barier architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług, • problem picia alkoholu oraz zażywania innych środków psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży, • problem uzależnień behawioralnych zarówno wśród dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, • nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, • niewystarczająca oferta w zakresie wzmacniania kompetencji rodzicielskich i pomocy psychologicznej, warsztatowej, terapeutycznej, • niski poziom motywacji do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych.
SZANSE	ZAGROŻENIA

<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, • możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, • wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, • rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą, • samoorganizacja i wzrost aktywności sektora pozarządowego w aplikowaniu o środki zewnętrzne, • rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym, • postępujący rozwój nowych koncepcji walki z problemami społecznymi i metodami funkcjonowania instytucji pomocy społecznej, • wzrost wysokości płacy minimalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych, • rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki, • zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy, • niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów, • wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, • obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej, • rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych; • bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych, • występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej, • ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji, • postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród
---	---

	<p>dzieci i młodzieży,</p> <ul style="list-style-type: none"> • delegowanie coraz większej ilości zadań władzom lokalnym w nieproporcjonalnej wielkości, w stosunku do wysokości przekazywanych środków finansowych.
--	---

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Adresatem Strategii jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy Dębno pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2023-2028, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- wizję- jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować
- misję- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w gminie;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Wizja niniejszej Strategii brzmi:

**Gmina Dębno zapewnia mieszkańcom odpowiednie warunki życia
i szanse do wszechstronnego rozwoju, a także wsparcie
w przewyżnianiu trudności i problemów życiowych.**

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji. Misja gminy Dębno lata 2023-2028 brzmi:

**Poprawa jakości życia na terenie gminy Dębno
poprzez zapobieganie marginalizacji społecznej i patologiom społecznym,
zapewnienie mieszkańcom warunków do wszechstronnego rozwoju
oraz wsparcie środowisk lokalnych.**

Cele i kierunki działań

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Dębno na lata 2023-2028 opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych.

Tabela 12. Opis celów strategicznych i operacyjnych.

I CEL STRATEGICZNY: WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKU PRZEMOCY W RODZINIE.	
I CEL OPERACYJNY: Wzmacnianie roli i funkcji rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przejawiających trudności opiekuńczo- wychowawcze.	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja i kontynuacja Programu Wspierania Rodziny; 2. Realizacja działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; 3. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną m.in. wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin; 4. Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami; 5. Zwiększenie zakresu i liczby działań profilaktycznych i aktywnych form pomocy dziecku i rodzinie; 6. Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, • liczba rozpowszechnionych informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów, • liczba szkoleń i warsztatów dla rodziców podnoszących ich kompetencje rodzicielskie, • liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu kompetencji rodzicielskich, • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa, • liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, • liczba rodzin objętych wsparciem

<p>prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów;</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej oraz innych form wsparcia rodzinom będącym w kryzysie; 8. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystenta rodziny, prowadzenie warsztatów z zakresu kompetencji rodzicielskich; 9. Zapewnienie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia rzeczowego oraz finansowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa; 10. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej; 11. Powoływanie rodzin wspierających; 12. Budowanie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin poprzez rozwój asystentury rodzinnej; 13. Organizowanie spotkań środowiskowych mających na celu propagowanie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny; 14. Dążenie do reintegracji rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej oraz odbudowywania odpowiedniego środowiska wychowawczego pozwalającego na powrót dzieci do rodziny naturalnej; 15. Organizowanie i wdrażanie programów socjoterapii dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych; 16. Organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i 	<p>asystenta rodziny,</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych (tzw. praca socjalna), • liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, • liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych biorących udział w alternatywnych formach spędzania wolnego czasu; • liczba dzieci korzystających z programów socjoterapii, • liczba rodzin wspierających.
---	---

młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.	
<p>Jednostka realizująca: Gmina Dębo– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA.</p> <p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	
II CEL OPERACYJNY:	
Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju oraz wysokiej jakości kształcenia.	
Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi; 2. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze), specjalistycznej lub pracy podwórkowej; 3. Rozszerzanie oferty i infrastruktury aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym w obszarze kultury, sportu i rekreacji (m.in. poprzez organizację konkursów, zawodów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież); 4. Realizacja kampanii profilaktycznych oraz systematycznych zajęć profilaktycznych dla młodzieży w aspekcie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji, uzależnieniom behawioralnym oraz promujących zdrowy styl życia; kontynuacja realizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach; 5. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt; 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba placówek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka; • liczba dzieci korzystających z zajęć organizowanych w placówce wsparcia dziennego; • liczba klubów i stowarzyszeń sportowych; • liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych; • liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych i edukacyjnych; • średnie wyniki nauczania w szkołach (%); • liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych; • liczba obiektów szkolnych wyposażonych w nowy sprzęt i narzędzia edukacyjne; • liczba działań aktywizujących dzieci i młodzież w szczególności w zakresie rekreacji i sportu; • liczba przeprowadzonych warsztatów dla dzieci i młodzieży z zakresu wzmocnienia umiejętności społecznych; • liczba przeprowadzonych szkoleń dla nauczycieli z zakresu doskonalenia zawodowego;

<ol style="list-style-type: none"> 6. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz tworzenie warunków do ich samorealizacji, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; 7. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych; 8. Prowadzenie warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat agresji, konfliktów i przemocy rówieśniczej; 9. Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa; 10. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego, edukację włączającą oraz likwidowanie barier architektonicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci i młodzieży otrzymujących stypendia i zasiłki szkolne; • liczba programów profilaktycznych z zakresu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz promujących zdrowy styl życia; • liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.
<p>Jednostka realizująca: Gmina Dębno– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, Dębińskie Centrum Kultury, Placówka Wsparcia Dziennego.</p> <p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, Kościół.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	
<p>III CEL OPERACYJNY:</p> <p>Dalszy rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	
<p>Kierunki działań</p>	<p>Wskaźniki realizacji</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie; 2. Pomoc rodzinom doświadczającym przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba założonych Niebieskich Kart; • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie;

<p>w ramach procedury „Niebieskie Karty”;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Prowadzenie działań informacyjnych poprzez rozprowadzanie plakatów, broszur, ulotek na temat praw osób doświadczających przemocy oraz form przeciwdziałania przemocy; 4. Rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej; 5. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego; 6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia; 7. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; 8. Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie; 9. Wzmacnianie potencjału instytucji i organizacji realizujących zadania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; 10. Tworzenie spójnych, opartych na aktualnej wiedzy i doświadczeniu praktycznych narzędzi pracy z osobami doświadczającymi przemocy oraz osobami stosującymi przemoc; 11. Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”; 12. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba ofiar i sprawców przemocy w rodzinie korzystających z pomocy psychologicznej; • liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy sprawcom i ofiarom przemocy w rodzinie; • liczba akcji społecznych/ kampanii na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych; • liczba ofiar przemocy w rodzinie skierowanych do ośrodków wsparcia; • liczba rozpowszechnionych informacji na temat działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych; • liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie np. poprzez weryfikację sprawozdawczości z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie; • liczba grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
--	--

<p>przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie;</p> <p>13. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie;</p> <p>14. Organizowanie i finansowanie grup wsparcia dla ofiar przemocy.</p>	
<p>Jednostka realizująca: Gmina Dębno – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, ZI.</p> <p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	
<p>II CEL STRATEGICZNY:</p> <p>ZAPOBIEGANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ SPOWODOWANEJ UBÓSTWEM, UZALEŻNIENIAMI ORAZ BEZROBOCIEM.</p>	
<p>I CEL OPERACYJNY:</p> <p>Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zmagającym się z problemem ubóstwa.</p>	
<p>Kierunki działań</p>	<p>Wskaźniki realizacji</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej; 2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami ubogimi, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych; 3. Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami; 4. Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych); 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz formy ich wsparcia; • liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami korzystającymi z pomocy społecznej z powodu ubóstwa; • liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych; • liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, które dożywiano w trakcie nauki w szkole; • liczba świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów; • liczba osób, które otrzymały lokal socjalny; • liczba osób bezdomnych korzystających

<ol style="list-style-type: none"> 5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze; 6. Udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów; 7. Rozwój współpracy z podmiotami trzeciego sektora, działającymi na rzecz osób ubogich i bezdomnych, 8. Promowanie idei samopomocy i wolontariatu sąsiedzkiego; 9. Organizowanie i wspieranie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i bezdomnych; 10. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, w razie potrzeby opracowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia; 11. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy. 	<p>ze schronienia interwencyjnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności; • liczba współpracujących organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych na rzecz osób ubogich i bezdomnych; • liczba wydarzeń charytatywnych; • liczba osób bezdomnych, którym udało się wyjść z bezdomności; • liczba rodzin/osób korzystających z mieszkań socjalnych i komunalnych.
--	---

Jednostka realizująca: Gmina Dębno- Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL OPERACYJNY:

Rozwijanie form pomocy na rzecz osób bezrobotnych oraz eliminowanie zjawiska długotrwałego bezrobocia.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy– upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystających z form przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy; • liczba rodzin/osób, u których głównym powodem korzystania z pomocy

<p>zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;</p> <p>2. Propagowanie idei przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, w tym aktywne wsparcie osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą lub założyć spółdzielnię socjalną;</p> <p>3. Monitorowanie skali bezrobocia w gminie;</p> <p>4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny;</p> <p>5. Zapewnienie świadczeń dla osób i rodzin, u których głównym problemem jest bezrobocie;</p> <p>6. Opracowanie i wdrażanie projektów oraz programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo;</p> <p>7. Aktywizacja bezrobotnych poprzez organizację różnorodnych form wsparcia wynikających z ustawy a dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (m.in.: staże, szkolenia, praktyki zawodowe);</p> <p>8. Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy, m.in. promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, przygotowywanie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów;</p> <p>9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.</p>	<p>społecznej jest bezrobocie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba bezrobotnych skierowanych do prac społecznie użytecznych; • liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych; • liczba bezrobotnych odbywających staż; • liczba bezrobotnych mieszkańców, w tym: bezrobotnych długoterminowych/ niepełnosprawnych/ bez wykształcenia średniego i poniżej 25 r.ż.; • liczba założonych podmiotów gospodarczych z siedzibą na terenie gminy; • liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami bezrobotnymi; • liczba i nakład materiałów edukacyjno-informacyjnych; • liczba programów skierowanych do osób bezrobotnych; • liczba działań podjętych wspólnie z partnerami społecznymi, w tym NGO.
<p>Jednostka realizująca: Gmina Dębno– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.</p>	

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, PUP.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL OPERACYJNY:

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji oraz uzależnień behawioralnych.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii; 2. Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży mające zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczające alternatywnych form spędzania wolnego czasu; 3. Upowszechnianie wiedzy o uzależnieniach oraz promowanie zdrowego stylu życia; 4. Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin; 5. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień; 6. Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych; 7. Wspieranie placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków. Współpraca z grupami samopomocowymi AA, Al-anon; 8. Udzielanie pomocy specjalistycznej pomocy psychologicznej i prawnej osobom i rodzinom doświadczającym problemu uzależnienia lub współuzależnienia; 9. Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy	<ul style="list-style-type: none"> • liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej; • liczba uczestników programów profilaktyki zdrowotnej; • liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych; • liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu uzależnień; • liczba uczestników programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych; • liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia; • liczba grup wspierających osoby uzależnione i współuzależnione na terenie gminy, • liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe; • liczba rozpowszechnionych informacji; • liczba podmiotów, z którymi współpracuje samorząd w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień; • liczba osób współuzależnionych i uzależnionych korzystających ze specjalistycznej pomocy; • liczba udzielonych porad osobom uzależnionym i współuzależnionym; • liczba działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.

<p>osobom dotkniętym uzależnieniami;</p> <p>10. Monitorowanie problematyki alkoholowej i narkotykowej na terenie gminy oraz pojawiania się nowych rodzajów uzależnień;</p> <p>11. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia.</p>	
<p>Jednostka realizująca: Gmina Dębno – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA.</p> <p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół, Dębińskie Centrum Kultury, Placówka Wsparcia Dziennego.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

III CEL STRATEGICZNY:

ROZWÓJ SYSTEMU WSPARCIA ZAPEWNIĄCEGO ZASPOKAJANIE POTRZEB OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH I DOTKNIĘTYCH DŁUGOTRWAŁĄ CHOROBA.

I CEL OPERACYJNY:

Rozwój systemu wsparcia i opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi oraz dotkniętymi długotrwałą chorobą.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością; 2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych oraz wspieranie ich działalności; 3. Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnością i osób przewlekle chorych; 4. Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych dla osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i niepełnosprawnych; 5. Udzielanie wsparcia osobom spełniającym kryteria ustawowe do pobytu w mieszkaniach chronionych; 6. Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu gminy do środowiskowych domów samopomocy i organizacja oraz zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób; 7. Rozwijanie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zleconą przez lekarza pielęgnację, a także w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem; 8. Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi;	<ul style="list-style-type: none"> • liczba obiektów infrastruktury gminnej (w tym nowo powstałych) dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów; • liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi; • liczba wolontariuszy działających na rzecz osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i niepełnosprawnych; • liczba osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i niepełnosprawnych objętych wolontariatem; • liczba miejsc pracy na terenie gminy dla osób niepełnosprawnych; • liczba osób objętych usługami opiekuńczymi; • liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych; • liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi; • liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi; • liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej z terenu gminy;

<p>9. Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w Domach Pomocy Społecznej;</p> <p>10. Organizacja i finansowanie programów szkoleniowo-doradczych, którym celem jest aktywizacja zawodowa osób starszych i niepełnosprawnych;</p> <p>11. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia;</p> <p>12. Udzielanie ustawowej pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością, osobom przewlekle chorym i osobom starszym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych ustawową pomocą materialną, w tym z uwagi na niepełnosprawność i długotrwałą chorobę.
<p>Jednostka realizująca: Gmina Dębno– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.</p> <p>Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, służba zdrowia, PUP.</p> <p>Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.</p>	

II CEL OPERACYJNY:

Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i aktywizacja społeczne osób niepełnosprawnych, starszych i długotrwale chorych.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów, osób z niepełnosprawnością oraz dotkniętych długotrwałą chorobą; 2. Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej, osoby przewlekle chorej i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej; 3. Rozwój oferty na rzecz wsparcia seniorów m.in. organizacja miejsc zrzeszania się seniorów; 4. Tworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych, osób dotkniętych długotrwałą chorobą i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób; 5. Przedsięwzięcia integracyjne o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz seniorów; 6. Propagowanie działań związanych z „dobrym starzeniem się” pozwalających na jak najdłuższe zachowanie sprawności, samodzielności i aktywności w życiu społecznym i zawodowym; 7. Tworzenie warunków wyrównywania szans edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych, tzw. edukacja włączająca; 8. Organizacja i finansowanie programów i imprez informacyjnych mających na celu wzrost świadomości społecznej na temat problemów i sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych.	<ul style="list-style-type: none"> • liczba seniorów, osób przewlekle chorych oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach; • liczba podjętych działań promujących w społeczności lokalnej pozytywny wizerunek osoby starszej, osoby przewlekle chorej i osoby z niepełnosprawnością; • liczba uczestników klubu seniora; • liczba klubów seniora; • liczba zrealizowanych projektów/ programów skierowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych; • liczba uczestników projektów/ programów skierowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych oraz długotrwale chorych; • liczba organizacji działających aktywnie na rzecz integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.

Jednostka realizująca: Gmina Dębno– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, Dębińskie Centrum Kultury, Kluby Senior+.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, placówki oświatowe.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

IV CEL STRATEGICZNY:

ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO GMINY.

I CEL OPERACYJNY:

Aktywna integracja społeczności lokalnej oraz zwiększenie udziału mieszkańców w realizacji inicjatyw społecznych.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych; 2. Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie; 3. Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych; 4. Tworzenie warunków do rozwijania i utrzymywania relacji sąsiedzkich; 5. Wspieranie działalności grup młodzieżowych oraz organizacji wolontarystycznych; 6. Rozwój warunków sprzyjających aktywności mieszkańców gminy do uczestnictwa w sporcie i rekreacji; 7. Zapewnienie całorocznej oferty kulturalnej dla mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej; • liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych; • liczba obiektów kultury; • liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych; • liczba mieszkańców angażująca się w wolontariat.

Jednostka realizująca: Gmina Dębno– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy

i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, Dębińskie Centrum Kultury.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL OPERACYJNY:

Rozwój sektora ekonomii społecznej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie organizacji pozarządowych i samorządowych w procesie tworzenia i utrzymania już istniejących podmiotów ekonomii społecznej; 2. Promowanie dobrych praktyk i modelowych działań podejmowanych w zakresie ekonomii społecznej; 3. Promocja przedsiębiorczości społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; 4. Tworzenie sieci podmiotów współpracujących na rzecz środowiska lokalnego, w tym: edukowanie, aktywizowanie i animowanie przedstawicieli instytucji i organizacji, mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy; • liczba zadań zleczanych podmiotom ekonomii społecznej; • liczba kampanii społecznych promujących podmioty ekonomii społecznej; • liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną; • liczba nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej.

Jednostka realizująca: Gmina Dębno– Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii

Monitoring pozwala określić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- 6) Sprawozdanie ze współpracy Gminy Dębno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębnie jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Gminy. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności – (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Strategia będzie podlegała corocznej ewaluacji. Ewaluacja pozwoli na ocenę skuteczności dokumentu w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur, a także ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym również finansowych.

Zaleca się także aktualizację Strategii nie rzadziej niż raz na rok, chyba że wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne wskazują na konieczność zmiany celów bądź zadań i programów pomocowych w trybie natychmiastowym. Aktualizacja Strategii powinna obejmować procedurę wprowadzenia zmian do dokumentu oraz niezbędne czynności, formularze oraz schemat działania związany ze zgłaszaniem, analizowaniem i wprowadzeniem korekt. Roczne raporty monitoringowe, zawierające wnioski, sugestie i rekomendacje, pozwolą na ocenę skuteczności wdrażanej Strategii oraz dostarczą informacji co do konieczności podejmowania ewentualnych korekt lub aktualizacji strategii. Korekta działań strategicznych może wynikać ze zmian uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia powinna być aktualizowana po uprzednio przeprowadzonej ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dębno na lata 2023- 2028 będą m.in.: budżet Państwa, budżet gminy Dębno, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej, inne źródła. Ramy finansowe określane będą w Rocznych Harmonogramach Realizacji.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Dębno w latach 2019-2021.	8
Tabela 2. Przyrost naturalny w gminie Dębno- lata 2019-2021.	8
Tabela 3. Mieszkaniowy zasób gminy.	10
Tabela 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2021.	19
Tabela 5. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS.	21
Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.	22
Tabela 7. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na terenie gminy Dębno.	28
Tabela 8. Działalność GKRPA.	33
Tabela 9. Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego w latach 2019- 2021.....	35
Tabela 10. Liczba założonych Niebieskich Kart.	37
Tabela 11. Analiza SWOT.	47
Tabela 12. Opis celów strategicznych i operacyjnych.	52
Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Dębno z powodu ubóstwa w latach 2019-2021.	23
Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Dębno z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2019-2021.	26
Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Dębno z powodu bezrobocia w latach 2019-2021.	28
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Dębno z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2019-2021.	30